

2. Малкин-Пих И. Г. Психосоматика. Справочник практического психолога. М. : Ескмо, 2005. 992 с.

Отримано 25.02.2018

УДК 159.9

Дмитро Русланович КРАВЦОВ,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ

ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕРМІНА «СТІЙКІСТЬ»

Здійснено теоретичний аналіз поняття «стійкість» (психологічна стійкість) «стресостійкість», «емоційна стійкість» та поняття «життєстійкість». Розглянуті загальні положення про те, що передбачає стресостійкість.

У сучасній науці для опису здатності особистості зберігати адекватність психологічного стану та ефективності діяльності, в екстремальних умовах, науковці використовують такі терміни: «психічна стійкість» (М. Сікач), «психологічна стійкість» (В. Аршинова, С. Шувалова), «стресостійкість» (О. Ахвердова, І. Боев), «нервово – психічна стійкість» (П. Дорогів) та «професійно-психологічна стійкість» (Є. Василенко).

В основі всіх вище визначених термінів знаходяться загальні положення про те, що передбачає стресостійкість, а саме: здатність підтримувати оптимальну працездатність та ефективність в напружених емоційних ситуаціях; здатність особистості зберігати оптимальний психічний стан при впливі негативних чинників.

В багатьох мовах термін «стійкість» визначається як «стабільний, міцний, твердий». Словник синонімів [6] надає два види їх визначення до цього слова, це «рівновага та стабільність»

Англо-російський словник з психології перекладає термін *stability* як стійкість, стан рівноваги, стабільність; термін *mental stability* як психічна стійкість, стабільність [3].

Філософська енциклопедія визначає стійкість як постійність, перебування в одному стані; протилежність – мінливість [1].

У словнику А. Ребера [5] «стійкий» розуміється, як характеристика індивіда, поведінка якого відносно надійна та послідовна. Його антонім – термін «нестійкий», що має в психології кілька значень: 1) «нестійкий» – це індивід, що демонструє безладні і непередбачувані моделі поведінки і настрою; 2) «нестійкий» – це індивід, схильний демонструвати невротичні, психотичні або просто небезпечні для інших моделі поведінки (цей термін використовується як свого роду неформальний психіатричний діагноз) [5].

Згідно теорії особистості стабільність визначається, як риса, котра характеризується відсутністю надмірних емоційних змін, тому часто використовують поняття емоційна стабільність [5].

Синонімом поняття психологічної стійкості є визначення емоційної стійкості. Емоційна стійкість, в психологічному словнику – довіднику, визначається, як незмінність емоційних станів і процесів деструктивним впливам внутрішніх та зовнішніх умов [4]. Емоційна стійкість – це інтегральна властивість психіки, що виражається у здібностях подолання стану надмірного емоційного збудження при виконанні певних видів діяльності. Емоційна стійкість зменшує вплив сильних емоційних впливів, сприяє прояву готовності до дій напружених ситуаціях. Завдяки емоційній стійкості, як особливості особистості, в екстремальних умовах забезпечується перехід психіки на більш вищих рівень активності, що дозволяє зберегти та збільшити ефективність діяльності [4].

Психологічну стійкість розглядають, як динаміку стійких станів особистості. Системи, при яких здатна ідентифікувати та блокувати зовнішні та внутрішні негативні дії [5].

Одним з факторів психологічної стійкості в сучасній психологічній науці називають – «життєстійкість особистості». Поняття «життєстійкість» було введено С.Мадді і С.Кобейса розроблялося на перетині екзистенціальної психології, психології стресу і психології впораття поведінки. Д.А. Леонтьєв, беручи до уваги міждисциплінарний підхід, вважає, що дана властивість особистості характеризує міру здатності особистості витримувати стресову ситуацію, зберігаючи внутрішню збалансованість і не знижуючи успішності діяльності [2].

Життєстійкість особистості, в сучасні психологічній науці, досліджується у взаємозв'язку з професійною діяльністю психологів, співробітників зі специфічним умовами праці та інших силових відомств.

Список бібліографічних посилань

1. Краткая философская энциклопедия. М. : Прогресс, 1994. 576 с.
2. Леонтьев Д. А., Рассказова Е. И. Тест жизнестойкости. М. : Смысл, 2006. 63 с.
3. Никошкова Е. В. Англо-русский словарь по психологии. М. : Дрофа, 1998. 325 с.
4. Психологический словарь-справочник. Мн. : Харвест ; М. : АСТ, 2001. 576 с.
5. Ребер А. Большой толковый словарь психологический. М. : Искра, 2000. 245 с.
6. Словник синонимов русского языка / ред. Л. А. Чешко. М. : МИФИ, 1986. 547с.

Отримано 01.03.2018

